

A Kék Pont Alapítvány beszámolója a
2023-as, benne a IX. kerületben végzett
tevékenységekről

lezárva: 2024. január 22.

Budapest

TARTALOM

Vezetői összefoglaló	3
A szenvedélybetegségek problémájáról általában.....	3
A Kék Pont.....	4
A szerhasználók és hozzátartozók érdekében végzett tevékenységeink a 2021-2026-os stratégiai ciklusban.....	5
1. Alacsonyküszöbű szolgáltatások.....	5
2. Prevenció.....	5
3. Járóbetegellátás	6
4. Felépülést célzó, közösségi szociális ellátás	6
5. Hozzátartozók számára nyújtott szolgáltatások	6
Az Innovációs Munkacsoport tevékenysége 2023-ban	7
1. Száraz November	7
2. Tépőzár	8
3. Józanság Háza	8
Pesti Felépülési Központ (benne: IX. kerület) 2023. évi tevékenységei.....	8
1. Munkatársaink és a humán erőforrás fejlesztése.....	9
2. Infrastruktúra.....	9
3. A megjelenő kliensek adatai	9

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Kék Pont Alapítvány alapítása óta a szenvedélybetegségekkel küzdő emberek és hozzátartozóik segítségét végzi. Feladatunk nem csak a kliensek és hozzátartozók kezelése, hanem a szerhasználattal kapcsolatos szakmai és társadalmi diskurzusban való részvétel, az előítéletek és a stigmatizáció oldása. Ezért államilag finanszírozott, szociális és járóbetegellátásból álló főtevékenységünk mellett projektek, önkormányzati és céges együttműködések, illetve egyéni és közösségi adományokból finanszírozottan egyéb szakirányú tevékenységeket is végzünk. Így támogatjuk a felépülő közösségeket, tájékoztató előadásokat tartunk a szerhasználattal veszélyeztetett csoportok, és oktatásokat a velük foglalkozó szakemberek részére. Lakossági mértékletesség kampányokat, szakmai eseményeket szervezünk, és részt veszünk a szakmai utánpótlás nevelésében, a szakirányú adatgyűjtésben és kutatásban is.

Alapítványunk háromféle kliensellátással foglalkozik:

1. járóbetegellátás
2. alacsonyküszöbű ellátás
3. közösségi ellátás

A 2022-től bevezetett, új szakmai program protokollja szerint a közösségi ellátásban megjelenő kliensek mindegyike legalább egy alkalommal orvosi állapotfelmérésen vesz részt – orvos vagy felügyelete alatt szakpszichológus végzi. Közösségi ellátást Budapesten három kerületben, alacsonyküszöbű szociális ellátást és járóbetegellátást két-két kerületben végzünk. A közösségi szolgáltatást igénybe vevők pszichiátriai, pszichológiai, addiktológiai egyéni konzultációt, hozzátartozói csoportos konzultációt és jogsegély szolgáltatást vehetnek igénybe. Az elmúlt évekre jellemző tendenciaként 2023-ban is nőtt az önkéntes jelentkezőként érkező ellátottak száma, miközben az elterelésre érkezők csökkent. Mivel nőtt a csoportos ellátási formák iránti igény, 2023-ban több csoportot indítottunk, Fővárosi támogatásból, illetve a IX. kerület működési támogatásából. Ez utóbbi projektet március végén zárjuk, így később számoljuk el, jelen beszámoló az eredményekre nem tér ki.

A SZENVEDÉLYBETEGSÉGEK PROBLÉMÁJÁRÓL ÁLTALÁBAN

A szenvedélybetegségek, az addikciós problémák a magyar társadalomban álságosan és ellentmondásosan kezelt jelenségek. Miközben nagy az alkoholfogyasztás elfogadottsága, sőt az alkoholfogyasztásra buzdító üzenetek is mindennaposak, a problémaivás megjelenésével az addigi fogyasztó megbélyegzetté válik. Nehezen jut megfelelő egészségügyi, szociális vagy más segítséghez. A tömeges problémás szerhasználat hatásai nemzetgazdasági szinten is jelentkeznek és a közbiztonságot is veszélyeztetik. Ez a társadalom közérzetét, hangulatát, szolidaritását is negatívan befolyásolja.

A kábítószer használók társadalmi elutasíthatósága a legnagyobb a társadalmilag nemkívánatos csoportok közül. A kábítószer fogyasztást övező társadalmi diskurzus – a kirekesztésen és a stigmatizáción keresztül – alapvetően az egyén hibájaként állítja be a jelenséget. Így a kábítószer-problémákkal küzdő egyének és családtagjaik nem motiváltak a kezelésre. A morális ítélet a szakemberek számára is nehézzé teszi a "józan", azaz értékítéletek helyett a probléma gyökereire és a lehetséges megoldásokra koncentráló társadalmi diskurzust.

A magyar társadalom az elmúlt évtizedben a kábítószer-problémára fokozódó kriminalizációval reagált, miközben a kábítószer-probléma kezelésére hivatott állami közigazgatási csúcsszervek (pl. nemzeti kábítószerügyi koordináció) államigazgatási és szakmai presztízse és a rendelkezésre álló állami pénzalap is jelentősen csökkent. Erre az időszakra esik az új pszichoaktív anyagok (herbál vagy biofű, kristály vagy penta) megjelenése, ami teljesen

megváltoztatta a drogpiacon. A kábítószer-probléma minőségi átalakulása és az azt menedzselő intézményrendszer leépülése párhuzamosan haladt. Mindennapossá váltak a média által felkapott utcai jelenetek, amik a társadalmi előítéletességet növelik, és a szolidaritást csökkentik. Ez a megbotránkozató, otrombán tréfás, de mindenképpen elutasító stílus vált a drogproblémák bemutatásának szinte kizárólagos formájává.

A tisztánlátást nehezíti, hogy Magyarországon jelenleg a szerhasználattal, így az illegális szerekkel kapcsolatos kutatások igen szórványosak. Általános adatokkal a Nemzeti Drogfókuszpont éves jelentései szolgálnak. A Fókuszpont csak összegyűjti az ellátóktól a meglévő adatokat, nincs lehetősége arra, hogy egy-egy földrajzi területre vagy részproblémára fókuszáló strukturált adatgyűjtést végezzen. Az elérés problémái miatt így éppen a veszélyeztetett, többszörösen hátrányos helyzetű csoportokról tudunk a legkevesebbet. Az addiktológiai kezelésbe kerültek országos adataiból kiderül, hogy:

- a súlyosan addiktív drogokat használó kliensek (amfetamin, heroin, MDMA – Ecstasy használók) a kannabisz-használóknál jóval kisebb arányban jelentek meg a kezelőhelyeken.
- alacsony az önkéntesen jelentkezők aránya, még a kannabisz-használók 87%-a is kábítószerrel összefüggő bűncselekmény miatt jelent meg a kezelésben.
- a herbál, biofű, kristály használók alig jelentek meg az ellátásban. Részben, mert a fogyasztók nem motiváltak, nem keresik a kezelést, részben a kezelőrendszer nem képes elérni őket, a számukra megfelelő szolgáltatást nyújtani.

A szakértői becslések és a szórványos kutatások szerint ez a fogyasztásban az új típusú pszichoaktív szerek (UPSZ) vezetnek ma Magyarországon és Budapesten. A használók elsősorban többszörösen hátrányos helyzetű, marginalizálódott, alacsony iskolai végzettségű személyek. Szerhasználatuk motivációja a túlélés. Ebben különböznek a többi, elsősorban rekreációs használatól. Velük addiktológiai kapcsolatfelvétel szinte egyáltalán nem történik. Korábban a tűcsere programok érték el ezt a populációt, jelenleg, eseti jelleggel, a hajléktalan-ellátásban jelennek meg. Közbiztonsági szempontból közülük kerülnek ki a leginkább látható szerhasználók. Körükben, a korábbi injekciós használat helyett, a szippantás és a fóliázás aránya nőtt meg.

A KÉK PONT

1996-ban alapítottuk meg a Kék Pontot. Akkor úgy ítéltük meg, hogy Magyarországon hiányoznak az olyan intézmények, ahol komplex módon, egy intézmény keretében, összehangoltan nyújtanak egészségügyi, szociális és jogi szolgáltatásokat a pszichoaktív szerhasználó klienseknek. Láttuk, hogy a szerhasználókat nem lehet pusztán orvosi esetként kezelni, hiszen sokféle problémájuk lehet, amivel foglalkozni kell. Valljuk, hogy nem „gondozni” kell ezeket a klienseket, hanem a felépülésüket segíteni, támogatni őket a jobb életminőségük elérésében. Az alapításkor is úgy gondoltuk, hogy ha egy szerhasználó nem akarja abbahagyni a szerhasználatot, akkor is foglalkozni kell vele, csökkenteni a szerhasználat ártalmait. Így hoztuk létre a Kék Pont Alapítványt. Önkénteseinkkel együtt közel 50 munkatársunk dolgozik a két drogambulanciánkon, a prevenció programokban és az ártalomcsökkentő kezdeményezéseinkben.

2015-től a Kék Pontnál meghatározóvá vált a felépülési szemlélet. A felépülés az egyén józan életét jelenti: nem pusztán a szermentességet, hanem az életvitel egészére, az életminőségre kiterjedő javulást, fejlődést. Jelenti az egészség holisztikus megközelítését, az egyénnek a közösségben elfoglalt helyzetének változását. A felépülő visszaadja a törődést annak a közösségnek, amelynek ártott a szerhasználatával. Megnö a kölcsönös segítséget nyújtó közösségek szerepe.

Misszióink:

Egy általunk megálmodott jövőben az emberek nagyfokú önismerettel és nyitottsággal néznek szembe a szenvedélyek okozta kihívásokkal és elsajátítják a mértékletesség erényét. A Kék Pont célja, hogy a problémás szerhasználat társadalmi jelenségével foglalkozva elősegítse egy befogadó és produktív társadalom megszerveződését.

A SZERHASZNÁLÓK ÉS HOZZÁTARTOZÓK ÉRDEKÉBEN VÉGZETT TEVÉKENYSÉGEINK A 2021-2026-OS STRATÉGIAI CIKLUSBAN

Tevékenységeinket jelenleg két telephelyen végezzük. A szenvedélybetegek közösségi ellátása tevékenység az egész fővárost lefedi, elsősorban a III., VIII. és IX. kerületre koncentrál. A tevékenység keretében elsősorban önkéntesen jelentkező szerhasználók számára egyéni konzultációt nyújtunk. Ezt a hozzátartozók számára nyújtott konzultációk, illetve az elterelés egészíti ki. A szenvedélybetegek álcsonykülönböző ellátása tevékenységünk a III. és IX. kerületre fókuszál. Ennek keretében a szakemberek érzékenyítését célzó és a megkereső munkát támogató információs előadásokat tartunk. A veszélyeztetett fiatalok számára prevenció célú, a felépülők számára támogató közösségeket szervezünk. 2017 óta működik anonim online konzultációs felületünk. A fenti szociális ellátásokat kezdettől fogva megalapozza és támogatja egészségügyi ellátásunk. Szendélybetegek és családtagjaik részére addiktológiai járóbetegellátást jelenleg III. és IX. kerületi ambulanciáinkon kínálunk.

1. ALACSONYKÜSZÖBŰ SZOLGÁLTATÁSOK

A program által érintett célcsoportok a IX. és III. kerületben élő, vagy ott tartózkodó szerhasználók, a fiatalok, akik nem droghasználók, de életkörülményeikből adódóan veszélyeztetettek tekinthetők, előzőek hozzátartozói, illetve a velük foglalkozó szakemberek. A program által nyújtott, tipikus szolgáltatások:

- **Megkereső munka, rendelkezésre állás és kapcsolattartás:** ezzel elsősorban a rejtőzködő, problémás droghasználók, droghasználó csoportokat kívánjuk elérni, illetve a problémás használat veszélyeztetetteket, a probléma kialakulásának megelőzése és a problémás használat korai felismerése érdekében.
- **Információnyújtás:** kezelőhelyekről, szociális és egészségügyi ellátásokról, jogi helyzetről, a drogok fajtáiról, hatásméchanizmusokról, használatuk rövid és hosszú távú veszélyeiről, lehetséges váratlan következményeiről stb. Online vagy személyes beszélgetés, illetve kiadványok segítségével történhet.
- **Tanácsadás, pszichoedukáció:** ártalomcsökkentés, kríziskezelés vagy magasabb szintű, illetve más formájú (pl. kórházi) ellátásba irányítás céljával történhet, speciális formája a jogsegély, a szerhasználattal összefüggő jogi (rendőrségi, bírósági) ügyek kezelésének segítése. Tanácsadás online vagy személyes formában nyújtható. A pszichoedukációs tevékenység körébe tartozik a hozzátartozói, a visszaesés-megelőzési és az egyéb, nem terápiás célú, anonim csoport.
- **Közösségépítő programok** szervezése, felépülési közösségek generálása és támogatása.

2. PREVENCIÓ

A prevenció szolgáltatások terén a hagyományos iskolai prevenció foglalkozásokat 2007-től előbb a szülőket is bevonó programok, 2015 után a fiatalokkal foglalkozó szakemberekre fókuszáló programok váltották fel. A hangsúly jelenleg is a veszélyeztetett csoportokkal foglalkozó szakemberek képzésén van, annak érdekében, hogy ezek a szakemberek a

prevenációs tevékenységet a mindennapi munkában végezhessek. Jelenleg személyes formájú képzésen két akkreditált szakember továbbképzésünk érhető el, e mellett egy tájékoztató jellegű képzés online és személyes formában, illetve egy akkreditált e-learning képzés áll rendelkezésre. A prevenációs jellegű tevékenység másrészt a lakossági mértékletességkampányokban érhető tetten, amelyek célja a tartós és mértékletes örömforrás élvezet elősegítésével a problémás fogyasztás kialakulásának megelőzése. Legfontosabb mértékletesség fókuszú kampányunk a Száraz November, e mellett 2022-től egész éven át kínálunk eszközöket, információkat a mértékletes örömfogyasztás jegyében.

3. JÁRÓBETEGELLÁTÁS

A szakembereink által végzett rehabilitációs jellegű, felépülés célzatú szolgáltatásainkkal lehetőséget teremtünk klienseink számára a drogmentes élet eléréséhez és megtartásához. Az egészségügyi ellátás lehetőséget nyújt a legális, illetve illegális drogokat használó kliensek számára az orvosi állapotfelmérésre. Ezt követheti a közösségi szociális ellátás keretében nyújtott szolgáltatás vagy az orvossal való rendszeres, terápiás célú konzultáció, avagy ezek szükség szerinti kombinációja. Járóbetegellátásunkat elsősorban szenvedélybetegek, másodsorban hozzátartozók veszik igénybe, elsődlegesen egyéni konzultációk formájában. A szolgáltatás a társadalombiztosítással rendelkezők részére térítésmentes, III. és IX. kerületi ambulanciánkon, három fő pszichiáter, addiktológus szakorvos által biztosított. Orvosaink jelentős tapasztalattal rendelkeznek a rehabilitációs intézménybe való bekerülést segítő előgondozásban, a visszaesés megelőzésében, illetve a kettős diagnózisú kliensek tartós kezelésében is.

4. FELÉPÜLÉST CÉLZÓ, KÖZÖSSÉGI SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

A szociális szolgáltatás keretében nyújtott közösségi ellátás lehetőséget ad a legális és illegális drogokat használó kliensek számára, hogy az állapotfelmérést követően egy jól tervezett segítő-kliens kapcsolatban építsék önmagukat. Az egyéni esetmunkát gyakran családgondozás egészíti ki, nagy hangsúlyt fektettünk az orvosi és terápiás beavatkozások után az utógondozásra. Az ellátás elsősorban egyéni konzultációk alkalmával történik, a társadalombiztosítással rendelkezők számára térítésmentesen elérhető. A konzultációkon a szerhasználattal, viselkedési addikcióval közvetlenül összefüggő kérdéseken túl a kliens életvitelével kapcsolatos, stresszt okozó tényezők közül több is szóba kerül. Az együttműködés fő célja a kliens célelérésének segítése a jobb életminőség érdekében.

5. HOZZÁTARTOZÓK SZÁMÁRA NYÚJTOTT SZOLGÁLTATÁSOK

A szülői és más hozzátartozói konzultáció szervesen kapcsolódik a Kék Pontban folyó gondozó-gyógyító tevékenységhez. A szolgáltatások a szülők és más hozzátartozók mentális egészségének javítását, a problémás szerhasználóval való kapcsolatuk tisztázását, az addiktív viselkedés hátterének mélyebb megértését és realisabb értékelését, valamint ezzel összefüggő problémakezelésük javítását célozta. Egyéni konzultációt, térítésmentes formában kizárólag a szolgáltatási kapacitás 30%-áig, elsősorban a hozzánk járó kliensek hozzátartozói számára nyújtunk, hozzátartozói csoportunk anonim, térítésmentes formában, az alacsonyküszöbű ellátás keretében érhető el. Esetenként, adomány vagy projekt finanszírozásban pár és családkonzultációra, és tematikusan vagy célcsoportra fókuszált hozzátartozói csoportok szervezésére (pl. kamaszcsoport, női csoport...) is lehetőségünk van.

AZ INNOVÁCIÓS MUNKACSOPORT TEVÉKENYSÉGE 2023-BAN

A Biopolitikai Műhely 2014 óta elsősorban a mértékletesség eszméjének népszerűsítésére, innovatív, prevenciós és információs programok kidolgozására, illetve az ezekkel, és a felépülés-centrikus addiktológia népszerűsítésével kapcsolatos kommunikációra koncentrált. A hatékony munka érdekében a bevonás alapú programok és a megelőző célú tájékoztatás közel azonos arányban volt jelen. Az Innovációs Munkacsoport 2020-ban, a korábbi BPM szakembereiből jött létre. 2021-től a szakembergárda a szakmai kommunikációért felelős munkatárssal bővült.

Az Innovációs Munkacsoport munkatársai működtetik az alapítvány Facebook profilját, illetve koordinálják a munkánk kapcsán keletkező média megkeresések megválaszolását, illetve az általunk kezdeményezett média megkereséseket (sajtóközlemények, tájékoztatók stb.). Kommunikációnkban az utóbbi években a hangsúly a hangzó és képi, illetve írott sajtó esetén is az online felületekre helyeződik. Saját felületeink közül statikus, általános információkat nyújtó honlapunk mellett a friss információkat napi frissítésű Facebook profilunkon, Mixcloud és Youtube csatornáinkon közöljük. A Facebook oldal követőinek és lájkjainak száma 2022-re meghaladta a hatezer főt, egy-egy poszt organikus elérése 3-4 ezerre, a napi oldalmegtekintés átlagosan 70 körülire tehető, de lakossági kampányaink időszakában az egyes posztok elérése a 10 ezret, a napi oldalmegtekintések a 300-at is meghaladták. Az oldalon létrehozott eseményekkel elérték száma 2016 óta átlagosan évi 5-6 ezer fővel nő, A 2020-as évekre meghaladta a 110 ezret.

1. SZÁRAZ NOVEMBER

2016-ban hirdettük meg először az önmagunk és az alkoholhoz fűződő viszonyunk jobb megértésére épülő, egy hónapos absztinencia kampányunkat, az angliai Sober October mintájára. A harmincnapos, alkoholmentes közösségi programot kollektív öngondozásként értelmezve szerveztük meg a Facebookon. Az alapítvány munkatársai a kampánytól azt várták, hogy szélesedik az alkoholoról folyó társadalmi párbeszéd, valamint olyan egyéni élmények és felismerések birtokába jutnak a résztvevők, amellyel hatékonyabban tudják az alkoholfogyasztásukat szabályozni, valamint megelőzni a problémás ivás kialakulását. Az esemény célja a mértékletesség erényének és az öngondozás gyakorlatának elmélyítése az alkohol iránti sóvárgásban megtalált tanulságok által. Az esemény médiatámogatója kezdettől a Tilos Rádió 7térítő c. műsora, segítségükkel és a Facebook kampánnyal egy hónapra a teljes magyar sajtót tematizáltuk, illetve erősen áthangoltuk a Kék Pontról és üzeneteiről a sajtóban megjelenő asszociációkat. A Száraz November már első alkalommal közel 100 ezer embert ért el az online térben, az alkoholmentes hónaphoz közel 10.000 ember csatlakozott, és létrejött az első, alkoholmentességet támogató online felépülési közösség, amely azóta is működik. A következő években a kampányra kutatások, együttműködések épültek maga a kampány pedig éventer változó tematikával működött. Így foglalkoztunk például a nők, a felsőoktatási hallgatók alkoholfogyasztásával és az ünnepekhez kötődő fogyasztási szokásokkal. A 2020-21-es járványidőszak alatt a kampányban a jelenléti programok mellett online eseményeket is szerveztünk. 2021-22-ben elkészült a merjkevesebbet.hu oldal ahol a száraznovemberezők podcastban, videókban vallanak a kihívás alatt gyűjtött pozitív élményeikről. A honlap emellett a más örömforrásokkal kapcsolatos mértékletes fogyasztás népszerűsítéséhez is tartalmi bázist kínál, így a mértékletesség kampány már egész évre kiterjeszhetővé vált.

A 2023-as kampány célja ezért a közösségépítés, jelszava: Merj kevesebbet, legyünk többen! volt. Ennek jegyében először tartottunk önkénteseink, támogatóink és együttműködő partnereink számára találkozót, illetve hirdettünk széleskörű adománygyűjtő kampányt. A korábbi években kidolgozott tartalmak felhasználásával megalapoztuk azt az önkéntes bázist

(Száráz November Nagykövetek), akik a további években a közösségépítést segítik majd. Sikeres adománygyűjtő eseményünkön szakemberek, művészek és celebek beszélgettek a mértékletes fogyasztásról, művészetről, közösségről.

2. TÉPŐZÁR

A Száráz November kampányunk mintájára, 2018 tavaszán elindítottuk a Tépőzár – harminc nap marihuána nélkül című kampányunkat. A program, sikerére való tekintettel a következő években a programot ismét megrendeztük. A Covid helyzetre való tekintettel a programot 2020-ban Alkohol Drog Karantén címen egész évre meghosszabbítottuk. 2021-től a kampány ismét a szokásos, március 21-április 20. közötti időszakban zajlott.

A progresszív szemléletű öngondozó program elsősorban azoknak szól, akik napi vagy heti rendszerességgel marihuána szívoók, és segítők szeretnék megregulálni a használatukat, vagy problémásnak érzik a szívoást, de eddig még nem tettek semmit annak érdekében, hogy ezt menedzseljék vagy megszüntessék. A kampánnyal szándékunk felhívni a figyelmet a problémás fogyasztást megszüntető segítői lehetőségekre, az öngondozásban rejlő önerőre és a józanság megtartását támogató programokra. A Tépőzár alatt tapasztalati szakértők és képzett támogatták a vállalás megtartását, de a közösen megélt élményekből mindenki meríthetett, aki részt vett a kihívásban, és megosztotta másokkal is a tapasztalatait az anonim fórumban, az alapítvány honlapján. A programnak semmilyen módon nem célja vagy témája a marihuána legalizációja, a központi kérdés a függőség elkerülése és a problémás használat megszüntetése vagy menedzselése.

3. JÓZANSÁG HÁZA

A program előkészítése 2020-ban, a Gubacsi utcai hajléktalanellátóba kihelyezett online pontunk működtetése során vetődött fel a dizájnert szerekkel használó hajléktalan emberek szükségleteinek, kezelési lehetőségeinek kérdése, különös tekintettel arra, hogy a hajléktalanellátásban ezek az emberek látszanak-e, illetve megkapják-e a szükséges segítséget?

A 2021-22-ben végzett terepkutatásra alapozva, Fővárosi támogatással valósult meg 2022-23-ban az első Józanság Háza program, a Véleményvezérek bejövetele című projekt keretében. A projekt a véleményvezérek, mint tapasztalati szakértők bevonásán és pszichoedukációján keresztül az érintettek elérését, információ nyújtást és ártalomcsökkentést tűzött ki célul. Velük és közreműködő partnereink, a HepaGo, a BMSZKI, a Máltai Szeretetszolgálat, a Vöröskereszt, illetve ezen nagyobb szervezetek által működtetett hajléktalanellátó intézmények és munkatársaik segítségével több mint száz szerhasználót értünk el. Számukra több mint egymillió forint értékű ártalomcsökkentő eszközt (fertőtlenítők, vitaminok, étkezést, rendszeres vízfogyasztást támogató eszközöket, melegítő fólia, kesztyű stb.) osztottunk ki, illetve az intézményi fejlesztéshez egy javaslatcsomagot is kidolgoztunk

PESTI FELÉPÜLÉSI KÖZPONT (BENNE: IX. KERÜLET) 2023. ÉVI TEVÉKENYSÉGEI

A Pesti Felépülési Központ a Kék Pont IX. kerületi drogambulanciájának bázisán, 2016-ban jött létre. A Kék Pont alapításának évétől, 1996-tól dolgozik Ferencvárosban, Budapest IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatával megkötött együttműködés megállapodás alapján. Az együttműködés célja, hogy a kerületi önkormányzat a Kék Pont tevékenységének segítségével biztosítsa a ferencvárosi lakosság számára a szenvedélybetegség alacsonyküszöbű és közösségi

ellátását. Cél a veszélyeztetett, fiatal kerületi lakosok elérése, drogrevenió megszervezése a kerületi szakemberek segítségével. Az együttműködés sikere érdekében a Ferencvárosi Önkormányzat az alapítvány számára egy helyiségcsoportot is biztosít, amelyben nem csak az alapítvány kerületben végzett szakmai munkája zajlik, hanem egyben a Kék Pont székhelye is.

A Pesti Felépülési Központ része az alapítvány VIII. kerületi Szenvedélybetegek közösségi ellátása szolgáltatása. 2014-ben, miután a VIII. Kerület Józsefváros Önkormányzata felbontotta az alapítvánnyal kötött együttműködést, a kerületben a szenvedélybetegek alacsonyküszöbű ellátását megszüntették, A közösségi ellátás székhelye az Auróra utcai épületbe került. A VIII. kerületi kliensek ellátása a közösségi szolgáltatás keretében lakókörnyezetükben történik. Ha a klienseknek orvosi ellátásra van szükségük, a Pesti Felépülési Központ IX. kerületi orvosi szolgáltatását tudják igénybe venni.

1. MUNKATÁRSAINK ÉS A HUMÁN ERŐFORRÁS FEJLESZTÉSE

2023 végén a Pesti Felépülési Központban a szakmai feladatokat 16 kolléga és 2-4 önkéntes látja el: pszichiáter, szociális munkás, addiktológiai konzultáns, klinikai szakpszichológus, pszichológus, szociálpedagógus. Az általuk ellátott munkakörök: orvoskonzultáns, gondozó, segítő, terápiás és szociális munkatárs. A járóbeteg ellátást 2 fő, felváltva rendelő pszichiáter és addiktológus szakorvos biztosítja. A felépülési központ, egyben a IX. kerületi ambulancia vezetője a IX. kerületi közösségi ellátást is koordináló munkatárs. Munkáját egy irodavezető és egy VIII. kerületi közösségi ellátást koordináló munkatárs segíti.

A szakmai munkát végző munkatársak kötelező továbbképzésénél irányadó az erre vonatkozó jogszabály, a megbízási szerződéssel rendelő munkatársak a kötelező képzéseik teljesítéséről maguk gondoskodnak. Amikor erre lehetőség van, az alapítvány nagyobb résztvevőszámmal, előadásokkal, szakmai kerekasztalokkal jelenik meg a jelentősebb hazai szakmai rendezvényeken, a részvételi díjakat ilyen esetekben finanszírozza a kollégák számára. 2023-ban a pszichoterapeuta, családgondozó, illetve szakpszichológus képzésre járó kollégák folytatták a képzést, az ütemezés szerinti képzését minden kolléga teljesítette, a gyesről 2022-ben visszatérő kolléga viselkedéselemző képzést kezdett meg a gyes ideje alatt, amit visszatérése után folytat. E mellett 2023-ban is folytatódtak a 2018-tól, negyedévente szervezett szakmai napok, amelyek a belső tudásátadás és a módszertani fejlesztés színterei.

2. INFRASTRUKTÚRA

A csökkenő források miatt az infrastruktúra jelentősebb fejlesztésére 2023-ban nem volt mód. A szokásos megelőző karbantartáson túl a mindössze 2 db laptop cseréjére került sor. A beruházást az alacsonyküszöbű ellátás állami finanszírozásából elkülönített forrás tette lehetővé.

3. A MEGJELENŐ KLIENSEK ADATAI

A Pesti Felépülési Központ 2013-16 között átlagosan évi 135 új droghasználó klienst fogadott. Az előző években regisztrált kliensekkel együtt így évente közel 300 droghasználó klienst láttunk el. A szerhasználókkal és a hozzátartozókkal éves átlagban több mint 2400 találkozás (terápiás alkalom, konzultáció, csoportfoglalkozás stb.) történt. Jelentősebb forgalomcsökkenés mindössze 2011-2012 között volt megfigyelhető, amikor a finanszírozás átalakítása miatt a

feladatmutatót 80-ról 41-re csökkentették. A 2017-től kezdődően az új regisztráltak átlaga 200 főre, az egyidőben ellátottak száma évi 400 fő körülre emelkedett, így a finanszírozott, 41-es feladatmutató helyett 50 feletti feladatmutató teljesült mind a VIII. mind a IX. kerületben. Mivel a feladatmutató emelését a szaktárca ennek ellenére nem engedélyezte, a nem finanszírozott ellátás helyett, a kapacitások figyelembe vételével várólistát alakítottunk ki, annak érdekében, hogy a szakembereink ne terhelődjenek túl, így az ellátás folyamatosan fenntartható legyen. Így sikerült az éves új kliensek számát 100 fő körül tartani, ennek kétharmad részét a IX. kerületi, egyarmadát a VIII. kerületi ellátás fogadja. A járványidőszak alatt azonos kliensszám mellett a kontaktusszám (találkozások száma) emelkedett több mint kétszeresére, így szakembereinket ismét a túlterhelődés veszélye fenyegette. Emiatt felfüggesztettük az elterelésre érkezők fogadását, 2022 óta a VIII. és IX. kerületben 95%-ban önkéntes alapon érkező ellátottaknak nyújtunk szolgáltatást. 2023-ban egyáltalán nem volt eltereléses kliens.

Így ismét sikerült az átlagosan 300 fő kliens, átlagosan 2400 konzultáció arányokat visszaállítani. 2023-ban a kliensek közül 98 fő volt új, közülük 60 főt a IX. kerület látott el, összesen a kerületben közel 200 kliens ellátása zajlik. Az éves 2400 konzultációból 1387 szintén a IX. kerületben zajlott.

A járóbetegellátást a közösségi ellátáshoz hasonló tendencia jellemezte az elmúlt években. A járványügyi időszakban az ellátottak száma 20%-kal nőtt, így is az időszak végére ebben az ellátásban közel kéthónapos várólista alakult ki. Ez a várakozási idő az elterelések ellátásának leállítását és kisebb kapacitásbővítést követően némileg csökkent (kb. felére). 2022-től az előzetes állapotfelmérés végzésébe az orvos felügyeletével szakpszichológusjelölteket is bevontunk, így a befogadói várólista megszűnt. Annak viszont, aki a kezelés alatt szorult orvosi segítségre, a krízis eseteket kivéve, még mindig több hetet kellett várnia. 2023-ban 1276 orvosi konzultáció történt, ami az előző évinél 6%-kal magasabb. Emiatt 2024-ben az orvosi kapacitás ismételt bővítésére van szükség.

2023-ban Fővárosi forrásból kéthetente relaxációs csoportot, illetve, ezzel váltásban visszaesésmegelőző csoportot szerveztünk. A kerületben élők online felületen hozzátartozói csoporthoz is csatlakozhattak. A csoportok 4-7 fő részvételével zajlottak, 2024 márciusáig folytatódnak. Ezt követően a hozzátartozói és a visszaesésmegelőző csoport folytatását tervezzük, a várólistán lévők pedig csoportos pszichoedukációba kapcsolódhatnak be, addig is, amíg egyéni terpáiájukat megkezdik. Továbbra is biztosítjuk az ingyenes jogsegély lehetőségét, amit a kerületi lakosok hétfő délutánonként vehetnek igénybe személyesen, a Gát utcai ambulancián. 2023-ban, egészen 2024 tavaszáig, család és párkonzultációt szintén Fővárosi forrásból tudunk biztosítani, ám azt kerületi család egyelőre nem vette igénybe.

Az év során az alacsonyküszöbű ellátásban jelentősen, mintegy harmadával nőtt a megkeresés és a pszichoszociális intervencióban érintettek száma, ami a Főváros által támogatott Véleményvezérek bejövetele (lásd fentebb, Józanság háza c. rész) előkészítő és elindító munkáinak volt köszönhető.